

YTTRANDE

2016-11-23

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ds 2016:37

Departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37)

Inledning

Rörelsen #vistårinteut Motala består av professionella och frivilliga som möter ensamkommande unga i sina uppdrag. Vi vill härmed avge ett yttrande när det gäller departementspromemorian Åldersbedömning tidigare i asylprocessen (Ds 2016:37). Motala kommun har tagit emot ett stort antal ensamkommande barn och ungdomar, cirka 100 stycken. De har fått vänta lång tid på att få träffa en handläggare på Migrationsverket. Ett flertal har fått sin ålder uppskriven på mycket lösa grunder. En del med bara några månader, så istället för att vara 17,5 år så blev de helt plötsligt 18. Det är märkligt hur man kan avgöra att någon är ett halvår äldre än vad den säger sig vara. Andra har fått sin ålder uppskriven med flera år. En kille som är 16 år fick sin ålder ändrad till 19 år. Åldersuppskrivningarna verkar ske för att få så många asylsökanden som möjligt på "rätt" sida om 18-årsdagen så att Migrationsverket kan behandla ärendet enligt de regler som gäller för vuxna och på så sätt kunna avslå deras ansökan och avvisa dem utan att behöva ta ansvar för att det ska finnas ett ordnat mottagande i hemlandet. Det blir stora påfrestningar för dem som får sin ålder ändrad. De får inte bo kvar i HVB-hemmet och Motala har inget asylboende för vuxna. Därmed måste de bryta upp från tryggheten som skola, kompisar och boende innebär och flytta till en helt annan stad.

Sammanfattning

Förslaget rymmer en del positiva skrivningar, till exempel att åldersbedömning blir möjlig att

överklaga separat och att barn, även om de saknar identitetshandlingar, kan ses som barn (7.1, s. 35).

Vi är däremot djupt oroliga över och kritiska över följande:

Migrationsverket kan ta beslut om ålder för personer som i registreringssamtalet uppger att de är ensamkommande unga men som enligt tjänstemän på Migrationsverket ses som *uppenbart* äldre än 18 år. Dessa personers ålder räknas inte som ändrad och beslutet kan därmed inte överklagas. Vi anser att det finns risk för godtyckliga bedömningar. Förfaringssättet ger ett stort mått av rättsosäkerhet genom att

- Det till stora delar bygger på föreställningar att det går att se på en person hur gammal den är alternativt att det finns genetiska särdrag som kännetecknar den sökandes härkomst i kombination med kulturellt betingade drag. Vår erfarenhet är att det kan råda mycket delade meningar om vad som är "uppenbart".
- De barn som uppfattas som uppenbart äldre än vad de egentligen är inte kommer att inkluderas i barnrättsperspektivet och därmed kommer att förnekas de rättigheter som alla andra barn har. De riskerar då att bli utnyttjade på olika sätt (se till exempel paragraf 32-36 och 38 i barnkonventionen), både i Sverige och vid eventuell utvisning. Detta är något som skrivningarna är till för att hindra men som istället motverkar sitt eget syfte.
- Barn som uppfattas som uppenbart äldre än 18 år inte kommer att kunna överklaga beslutet separat. Det innebär att ett allt för stort ansvar läggs på den enskilda tjänstemannen att fatta rätt beslut vid tillfället, ett beslut som kan innebära fara för barnets liv. Även för tjänstemännen är överklagande en extra säkerhet.
- Tidiga åldersbedömningar utan utredning kan ge utrymme för systematiska åldersuppskrivningar av minderåriga barn till vuxna vid registreringen - kanske för att spara tid och pengar. I praktiken skulle det kunna innebära att vissa barn ställs utanför det mottagande och asylbedömning som barn har rätt till.

Baserat på de skäl vi angivit ovan motsätter vi oss skarpt de här skrivningarna i lagändringarna eftersom vi menar att rättsosäkerheten ökar kraftigt för ensamkommande unga asylsökande som är barn men som enligt Migrationsverket uppenbart är äldre än 18 år.

För rörelsen #vistårinteut:s räkning har vi som talespersoner sammanfattat de synpunkter som lyfts i dialog med sympatisörer och medlemmar.

Vänligen,

#vistårinteut Motala genom Lena Karlsson Saranpää, SvA-lärare på språkintröduktion, god man
och familjehem till ensamkommande